

Posłowie opracowali projekt zmiany Prawa energetycznego, którego celem jest wprowadzenie nowego podziału obowiązków między gminami a Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie obowiązku finansowania oświetlenia dróg publicznych.

Aktualnie obowiązujące przepisy mają swoją genezę w początku XXI wieku i nakładają na samorządy obowiązek płacenia za oświetlenie wszystkich rodzajów dróg publicznych, przebiegających przez gminy. Mimo wciąż odczuwanych poważnych niedostatków w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, z punktu widzenia podmiotów obciążonych kosztami funkcjonowania dróg, w tym kosztami ich oświetlenia, zmiany ilościowe w skali Polski są znacznie bardziej odczuwalne, niż z punktu widzenia osoby korzystającej z sieci dróg w celu przemieszczania się. Dróg przybywa, rosną zatem i koszty ich oświetlenia.

Art. 18 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz.U.2012.1059) stanowi obecnie, że do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy oraz finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy.

Obowiązek ten obejmuje wszystkie drogi publiczne (a nie tylko gminne) znajdujące się na terenie gminy, za wyjątkiem autostrad płatnych. Powołanej regulacji z Prawa energetycznego odpowiada art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, że do zadań własnych gminy należą w szczególności sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego. Przez finansowanie oświetlenia w ustawie Prawo energetyczne rozumie się finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania (art. 3 pkt 22 ustawy).

Artykuł 18 ustawy Prawo energetyczne w obowiązującym obecnie brzmieniu powstał w wyniku wprowadzenia zmian przez ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80 poz. 526 z późn. zm.). Art. 61 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego rozszerzył obowiązek finansowania oświetlenia dróg publicznych przez gminy z dróg będących własnością gminy do wszystkich dróg znajdujących się na terenie gminy, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych w rozumieniu przepisów o autostradach płatnych. Projektodawca zauważył, że planowanie i finansowanie oświetlenia dróg publicznych przez gminę obejmuje wszystkie drogi publiczne za wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych w rozumieniu przepisów ustawy o autostradach płatnych. Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 931 z późn. zm.) w art. 1 ust. 3 stanowi, iż na zasadach określonych w ustawie mogą być budowane i eksploatowane albo wyłącznie eksploatowane jako płatne, drogi ekspresowe. Jednakże takie drogi ekspresowe powinny zostać określone w rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 1 ust. 4 tej ustawy. Rozporządzenie to nie zostało wydane. Zatem obecnie za finansowanie oświetlenia dróg ekspresowych oraz pozostałych dróg krajowych odpowiada gmina.

Chociaż z żadnych przepisów nie wynika, aby sprawy zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepło oraz gaz - obejmujące na mocy wyżej przywołanego przepisu art. 18 ust. 1 pkt 3 Prawa energetycznego także finansowanie oświetlenia - były zadaniem o charakterze obowiązkowym w rozumieniu art. 7 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, wśród ekspertów panuje przekonanie, że zapewnienie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy jest z perspektywy wspólnoty lokalnej jej zbiorową potrzebą, o której mowa w zdaniu wprowadzającym do art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (twierdzą tak: Zdzisław Muras (red.), Mariusz Swora (red.), Filip Elżanowski, Arkadiusz

Czy samorzady zapłacą mniej za oświetlenie dróg?

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent

Opublikowano: sobota, 07, marzec 2015 15:47

Odsłony: 3785

Falecki, Rafał Gawin, Maciej Gutowski, Joanna Kędzia, Kamila Kloc-Everson, Dagmara Końska, Maria Mordwa, Małgorzata Nowaczek-Zaremba, Donata Nowak, Marek Sachajko, Andrzej Przemysław Skoczylas, Katarzyna Smagieł, Marek Stefaniuk, Monika Szostakowska, Renata Trypens, Marek Woszczyk, Marek Zawiska, Prawo energetyczne. Komentarz, opublikowano: LEX 2010, 9 sierpnia 2010; por. Z. Rapciak, odpowiedź z dnia 09.03.2009 r. na zapytanie poselskie w sprawie finansowania oświetlenia dróg krajowych przez samorzady terytorialne - pismo z dnia 12 lutego 2009 r., SPS-024-3328/09, Sejm RP VI kadencji, <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf>). Można więc przyjąć, że formuła w jakiej ustawodawca wypowiedział się o obowiązku finansowania oświetlenia wskazuje, że mamy do czynienia z zadaniem obowiązkowym gminy, od wykonania którego gmina nie może odstąpić (wyrok SN z 31 stycznia 2014 r. sygn. II CSK 183/13 LEX nr 1458712.).

Przez finansowanie oświetlenia rozumie się na gruncie aktualnej wersji ustawy Prawo energetyczne finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania (art. 3 pkt 22 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).

Problem modelu finansowania oświetlenia dróg, w szczególności podziału obowiązków z tym związanych pomiędzy podmioty państwowe i samorządowe, podnoszono już w interpelacji poselskiej w 2009 roku, Autorzy interpelacji zwrócili uwagę, że systematyczny wzrost kosztów oświetlenia dróg i ulic powoduje, że w niektórych gminach udział kosztów oświetlenia dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych przekracza 40% ogólnych kosztów oświetlenia dróg i ulic oraz wskazali, że finansowanie kosztów oświetlenia obejmuje zarówno wydatki na energię elektryczną, jak i koszt budowy oraz utrzymania punktów świetlnych, w tym obsługi, konserwacji, a także modernizacji urządzeń i wymiany wyeksploatowanych opraw (Interpelacja posła Piotra Nowaka i grupy posłów do ministra gospodarki oraz ministra infrastruktury w sprawie finansowania przez gminy oświetlenia na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych nr 7598 z 22 stycznia 2009 r.).

Wspomniana na wstępie inicjatywa poselska zmierza w kierunku bardziej racjonalnego podziału obowiązków finansowania pomiędzy podmioty samorządowe (gminy) i ogólnokrajowe (GDDKiA).

Metodą przyjętą w projekcie jest podział finansowania, oparty na kryterium powiązania z zakresem potrzeb typowym dla mieszkańców gminy. O tym, czy oświetlenie danej drogi ma być finansowane ze środków gminy decydować miałoby określenie, czy droga ta jest wykorzystywana głównie przez mieszkańców tej gminy. Dlatego też, na mocy projektowanych przepisów, w gestii gminy ma być finansowanie oświetlenia trzech kategorii dróg:

- dróg gminnych, dróg powiatowych i dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie gminy,
- dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe, przebiegających w granicach terenu zabudowy,
- części dróg krajowych przeznaczonych do ruchu pieszych lub rowerów wymagających odrębnego oświetlenia.

Rezultatem w sensie kosztowym projektowanej zmiany może być odpowiednie zmniejszenie obciążenia gmin związanego z finansowaniem oświetlenia dróg przez gminy poprzez dokonanie podziału tego finansowania pomiędzy gminy a zarządcę dróg krajowych.

Planowane zmiany należy ocenić jako zmierzające we właściwym kierunku.

Poza wspomnianymi modyfikacjami projekt wprowadza także ujednoczenie zadań w zakresie planowania i finansowania oświetlenia.

Czy samorządy zapłacą mniej za oświetlenie dróg?

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent

Opublikowano: sobota, 07, marzec 2015 15:47

Odsłony: 3785

W odniesieniu do interpretacji przepisów projektowanych, aktualność zachowuje też kilka wątpliwości, które sformułowano w oparciu o aktualny stan prawny.

W ustawie nadal nie zdefiniowano samego punktu świetlnego. W związku z tym, nadal aktualny pozostanie problem z rozstrzygnięciem, czy za punkt świetlny uważać należy samą oprawę czy również lampę jako taką (wspornik). Na istnienie tego problemu wskazywano w doktrynie już kilkakrotnie. (zob: J. Baehr, A. Stawicki, J. Antczak, Prawo energetyczne. Komentarz, Poznań 2001, s. 34; Zdzisław Muras (red.), Mariusz Swora (red) i in., Prawo energetyczne. Komentarz, opublikowano: LEX 2010, 9 sierpnia 2010, R. Kulik, Oświetlenie dróg - problemy z interpretacją prawa, 2010, <http://edroga.pl/prawo/komentarze/1756-oswietlenie-drog-problemy-z-interpretacja-prawa>).

Gmina ma (w ramach zadań własnych) obowiązek zapewnienia oświetlenia dróg, placów itp. Zarząd drogi budując lub przebudowując drogę, zgodnie z wymogami technicznymi budowy dróg, musi wybudować oświetlenie jako „urządzenie związane z drogą”. Z kolei sytuację komplikuje fakt, że zwykle na terenie gmin funkcjonuje kilku zarządców dróg, poczynając od dróg krajowych poprzez zarządców dróg wojewódzkich i powiatowych, na zarządcach dróg gminnych skończywszy (R. Kulik, Oświetlenie ...). Rozważyć można wskazanie w przepisach art. 18 Prawa energetycznego sposobu rozumienia pojęcia „oświetlenie”, choćby poprzez odesłanie do właściwych norm.